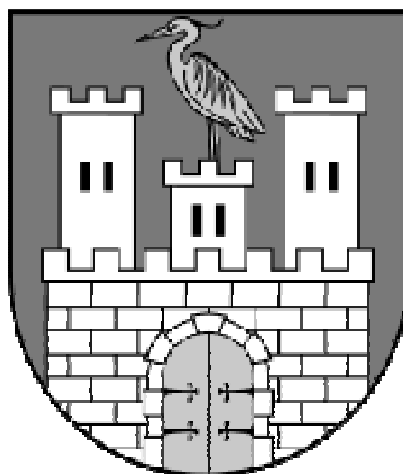

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

CZAPLINEK 2010

I. Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest realizacją art.6 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z którym do zadań własnych Gminy należy m.in. opracowanie i realizacja Gminnego

Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie Gminy Czaplinek, a tym samym budowanie skutecznie działającego systemu uwzględniającego lokalne uwarunkowania i rozmiary zjawiska. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ma na celu, zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie działań polegających na podnoszeniu świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

Niniejszy program będzie stanowił wspólny strategiczny plan działań wobec problemu przemocy w rodzinie i będzie realizowany przez wszystkie instytucje podejmujące działania na rzecz zapobiegania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.

Zakłada się, że realizacja zadań zaplanowanych w programie przyczyni się do ograniczenia skali i skutków przemocy domowej, jak również dostarczy wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemem mieszkańcom Gminy Czaplinek.

II. Podstawy prawne

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity z dnia 2 października 2009 roku Dz. U. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.)

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy

w rodzinie,

- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

III. Podstawowe pojęcia

1. Definicja Przemocy.

Przemoc w rodzinie, zwana także potocznie przemocą domową, to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie na szkodę bliskiego lub zaniechanie działań koniecznych do ochrony zdrowia i życia osób najbliższych. Działania te naruszają prawa i dobra osobiste członka rodziny (osoby najbliższej, a także innych osób zamieszkujących wspólnie lub wspólnie gospodarujących).

Przemoc w rodzinie, w szczególności, naraża osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym. Powoduje szkody na zdrowiu fizycznym, psychicznym, a także wywołuje cierpienie i krzywdy moralne u osób, które jej doznają.

Przemoc w rodzinie:

- a) jest zjawiskiem wynikającym z działania człowieka – działanie lub zaniechanie działań jest dokonywane przez jednego członka rodziny przeciwko pozostałym,
- b) jest intencjonalna – zmierza do osiągnięcia jakiegoś celu,
- c) wykorzystuje przewagę sił, uniemożliwiając samoobronę i opiera się na władzy i kontroli,
- d) narusza prawa i dobra osobiste krzywdzonego członka rodziny,
- e) powoduje szkody i cierpienie u osób, których dotyka.

2. Formy przemocy.

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy domowej:

a) Fizyczna – najbardziej widoczna i najtrudniejsza do ukrycia. To właśnie jej drastyczne przykłady są pokazywane przez media, a za jej stosowanie zapadają najczęściej wyroki sądowe. Często okazuje się, że w rodzinie, w której doszło do ostrego ataku fizycznego od lat był stosowany terror psychiczny czy ekonomiczny.

Do przemocy fizycznej zalicza się bardzo szeroki wachlarz zachowań sprawcy- od szturchania, popychania, ciągnięcia za włosy, uciśnięć, aż do zachowań powodujących ostre urazy fizyczne, wymagające opieki medycznej czy wręcz hospitalizacji.

b) Psychiczna (emocjonalna) – najtrudniejsza do udowodnienia, często zaczyna się niepostrzeżenie, początkowo ignorowana jest nawet przez osoby, które jej doznały. Zaczyna się często od ignorowania czyichś potrzeb, krytykowania poglądów, wyglądu, zazdrości, ograniczenia kontaktów z bliskimi, a kończy na groźbach, oczernianiu, oskarżaniu, poniżaniu, wyśmiewaniu, upokarzaniu, szantażowaniu.

c) Materialna (ekonomiczna) - uniemożliwienie podjęcia pracy, odbieranie zarobionych pieniędzy, niszczenie własności, uniemożliwienie dostępu do wspólnych środków finansowych i dóbr materialnych. Z przemocą materialną mamy często do czynienia wówczas, gdy np. pracujący mąż uważa, że zarobione przez niego pieniądze są jego własnością, a niepracująca zawodowo, wychowująca dzieci żona nie ma do nich prawa.

d) Seksualna- - przedmiotowe traktowanie drugiej osoby w celu zaspokojenia własnych potrzeb seksualnych. Zmuszanie do nieakceptowanych przez drugą osobę praktyk i zachowań seksualnych. O tego rodzaju przemocy można mówić nie tylko w przypadku gwałtu czy zmuszania do innych czynności seksualnych, ale także np. w sytuacji zmuszania do oglądania pornografii.

e) Zaniedbanie - tę formę przemocy stosują najczęściej osoby dorosłe wobec dzieci. Jest to niezaspokajanie ich podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych. O zaniedbaniu można mówić w przypadku odrzucenia emocjonalnego dziecka, braku zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, a także stanem zdrowia i higieną. Zaniedbanie to także niezaspokajanie potrzeb żywieniowych i związanych z ubiorem.

Poszczególne formy przemocy najczęściej występują w połączeniu z innymi. Osoby, które są krzywdzone fizycznie czy wykorzystywane seksualnie, czują się jednocześnie upokorzone, upodłone, odarte z godności.

IV. Zadania Gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy.

1. Powołanie Zespołu d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Realizacja zadania nastąpi poprzez działalność interdyscyplinarnej grupy specjalistów, reprezentujących instytucje realizujące program, wymianę informacji na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wypracowywanie i monitorowanie procedur postępowania w sytuacji przemocy w rodzinie.

Do zadań zespołu należy m.in.:

- a) Przyjmowanie wszystkich wniosków dotyczących przemocy domowej i uruchomienie procedur mających na celu powstrzymanie przemocy,
- b) Tworzenie własnych dokumentów potwierdzających występowanie przemocy domowej, takich jak: notatki służbowe wynikające z obserwacji, rozmów z różnymi osobami, protokołów z rozmów z ofiarami przemocy domowej i członkami ich rodzin,
- c) Występowanie z wnioskami do Prokuratury o wszczęcie postępowania przygotowawczego w sprawie o znęcanie się nad rodziną,
- d) Występowanie do Komisariatu Policji z wnioskiem o podjęcie działań interwencyjnych przez dzielnicowego lub o podjęcie innych działań prewencyjnych, w sprawach, gdzie ujawniono zagrożenie przemocą w rodzinie,
- e) Motywowanie i kierowanie sprawców przemocy do wzięcia udziału w kompleksowym programie korekcyjnym dla sprawców przemocy domowej,
- f) Inicjowanie podejmowania natychmiastowych interwencji powstrzymujących przemoc,
- g) Monitorowanie prowadzonych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- h) Prowadzenie całości dokumentacji w sprawach przemocy domowej.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele:

- a) Urzędu Miejskiego w Czaplinku,
- b) Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- c) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- d) Szkoły Podstawowej w Czaplinku,
- e) Szkoły Podstawowej w Broczynie,
- f) Gimnazjum w Czaplinku,

- g) Policji,
- h) Straży Miejskiej,
- i) Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Czaplinku „Medyk”
- j) Kurator zawodowy

2. Opracowanie regulaminu Zespołu d/s Przeciwdziałania Przemocy.

Realizacja zadania nastąpi poprzez opracowanie regulaminu uwzględniającego zasady działania, terminy systematycznych spotkań w celu monitorowania realizacji programu, określenie zasad koordynowania działań poszczególnych instytucji współpracujących, monitorowanie infrastruktury instytucji działających na rzecz ofiar przemocy, określanie sposobów rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie.

3. Podpisanie porozumień z instytucjami współpracującymi na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Realizacja zadania nastąpi poprzez podpisanie stosownych porozumień określających rolę i zadania poszczególnych instytucji współpracujących w ramach programu na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Utworzenie punktów informacyjnych.

Zadanie realizowane będzie poprzez:

- a) umożliwienie korzystania z informacji o instytucjach i organizacjach udzielających wsparcia oraz pomocy w sytuacji przemocy,
- b) wyposażanie punktów w ulotki, broszury, materiały edukacyjne dotyczące zjawiska przemocy,
- c) umieszczenie punktów przy instytucjach działających w ramach programu przeciwdziałania przemocy w Gminie Czaplinek.

5. Udział w specjalistycznych szkoleniach pogłębiających wiedzę z zakresu przemocy dla policjantów, strażników miejskich, pracowników pomocy społecznej, pedagogów szkolnych, nauczycieli, kuratorów społecznych itp.

Realizacja zadania nastąpi poprzez zgromadzenie informacji dotyczących potrzeb szkoleniowych wyżej wymienionych grup zawodowych oraz organizowanie i udział w szkoleniach specjalistycznych w zakresie pomocy osobom uwięzonym w przemoc a także procedur postępowania w przypadku istnienia lub podejrzenia istnienia przemocy domowej przez specjalistów z tego zakresu.

6. Przygotowanie bazy danych na temat instytucji zajmujących się na terenie Gminy problemem przemocy.

Zadanie będzie realizowane poprzez utworzenie i systematyczne uaktualnianie bazy danych wszystkich instytucji i organizacji zajmujących się na terenie Gminy Czaplinek bezpośrednio i pośrednio problemem przemocy w rodzinie wraz z podejmowanymi przez nie działaniami.

7. Edukacja przedmałżeńska.

Realizacja zadania nastąpi poprzez nawiązanie współpracy z kościołem przedstawiciele którego, podejmą się przeprowadzania wykładów na temat przemocy w rodzinie w ramach nauk przedmałżeńskich.

8. Objęcie specjalistyczną pomocą dzieci z rodzin, w których istnieje problem przemocy.

Zadanie będzie realizowane poprzez objęcie dzieci z rodzin z problemem przemocy opieką psychologiczną, , pedagogiczną oraz skierowanie ich do świetlicy środowiskowej, gdzie będą mogły spędzać wolny czas, otrzymując pomoc w odrabianiu lekcji oraz posiłek.

9. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc oraz ofiar przemocy

Realizacja zadania nastąpi poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego na terenie Gminy Czaplinek, gdzie ze specjalistycznej pomocy psychologicznej (korekcyjno-edukacyjnej) będą mogły skorzystać zarówno ofiary oraz sprawcy przemocy.

10. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej mieszkańców na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy

- a) prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnej (lokalna prasa, internet) na temat zjawiska przemocy, mitów i stereotypów z nią związanych oraz czynników ryzyka, skutków i możliwości jej przeciwdziałania,
- b) przygotowanie materiałów informacyjnych (ulotek, broszur, plakatów) o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy (rodzaj świadczonej pomocy, dokładny adres, godziny przyjęć) i umieszczenie ich w miejscach ogólnodostępnych,
- c) przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc zawierających informacji o możliwej do uzyskania pomocy.

V. Cele, realizatorzy i odbiorcy programu.

1.Realizatorami programu będą podmioty działające w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- a) Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku,
- b) Szkoły Podstawowe, Gimnazjum, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych oraz Przedszkola znajdujące się na terenie Gminy,
- c) Komisariat Policji,
- d) Służba zdrowia,
- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

2.Niniejszy program adresowany jest m.in. do:

- a) Ofiar przemocy,
- b) Rodziców i opiekunowie krzywdzonych dzieci,
- c) Rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- d) Przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami dotkniętymi przemocą (pedagodzy, psychologdy, nauczyciele, pracownicy socjalni, policjanci, wychowawcy, , kuratorzy społeczni, pracownicy służby zdrowia, duchowni),
- e) Przedstawicieli władz lokalnych (radni, sołtysi),
- f) Społeczeństwa.

3. Celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie jest:

- a) Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
- b) Zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w sprawy przeciwdziałania przemocy,
- c) Pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy w rodzinie i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- d) Utworzenie punktów informacyjnych oraz punktu konsultacyjno - terapeutycznego.
- e) Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
- f) Zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy w rodzinie,
- g) Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom przemocy w rodzinie,
- h) Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie,
- i) Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.

VII. Diagnoza zjawiska przemocy

Z diagnozy przeprowadzonej w 2007r. dotyczącej skali zjawiska przemocy w rodzinie wynika, że problem przemocy w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie. Z uzyskanych danych wynika, że dotyczy on średnio około połowy rodzin. Znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie (64%) Polaków zna w swoim otoczeniu, sąsiedztwie takie rodziny, o których słyszeli lub widzą, że dochodzi do różnych form przemocy. Wśród znanych sobie rodzin badani najczęściej dostrzegają występowanie przemocy psychicznej (52 % respondentów stwierdziło, że znają takie rodziny, w których dochodzi do przemocy psychicznej oraz fizycznej 44 %). Przypadki przemocy ekonomicznej (26 %) oraz seksualnej (9 %) znane są mniejszej liczbie badanych.

Kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36 %). Większość z tych osób było ofiarami przemocy co najmniej kilkakrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami. Osób wielokrotnie krzywdzonych przez członków rodziny jest (11 %). Najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy jest przemoc psychiczna 9 31 %). Rzadziej badani doświadczyli przemocy fizycznej (7 %), ekonomicznej (8 %) oraz seksualnej (3 %).

Przeprowadzona diagnoza oraz monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, w ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie spowodowały konieczność zmian ukierunkowanych na :

- rozwój profilaktyki jako formy działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie,
- zmianą świadomości społeczeństwa,
- skuteczną ochronę ofiar przemocy, w tym w szczególności dzieci,
- stworzenie mechanizmów ułatwiających izolację sprawców od ofiar,
- zmianę postaw osób stosujących przemoc w rodzinie przez poddanie ich oddziaływaniom korekcyjno – edukacyjnym.

W 2008r. policja przeprowadziła ponad 86 tys. Interwencji w sytuacjach przemocy w rodzinie, podczas których stwierdzono, że ponad 71 % osób krzywdzących swoich najbliższych było pod wpływem alkoholu. W działającym na zlecenie PARPA Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia” rocznie przeprowadza się ponad 10 tys. Rozmów, które dotyczą różnych problemów rodzinnych, w tym m. in. Przemocy oraz nadużywania alkoholu i uzależnienia.

2.Diagnoza zjawiska przemocy w Gminie Czaplinek

- a) Zestawienie w formie tabelarycznej interwencji, niebieskich kart i postępowań z art. 207 KK za lata 2008,2009,2010 udostępnione przez Komisariat Policji w Czaplinku.

Kategoria	RAZEM od 01.01.2008r do 30.09.2010r	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010 od 01.01.2010r do 30.09.2010r
Interwencje ogółem	533	194	186	153
Interwencje domowe	297	106	124	67
Interwencje publiczne	236	88	62	86
Przyjęte niebieskie karty	76	16	33	27
Postępowania z art. 207 kk skierowane do Prokuratury z wnioskiem o wniesienie aktu oskarżenia	15	4	7	4

Jak wynika z udostępnionych danych, porównujących lata 2008-2010 znacznie wzrosła liczba procedury „Niebieska Karta”, co może oznaczać, że zwiększa się świadomość społeczna dot. możliwości oraz prawa do zwracania się po pomoc, interwencję, ochronę swoich praw.

b) Zestawienie w formie tabelarycznej interwencji, niebieskich kart i postępowań z art. 207 KK za lata 2008,2009,2010 udostępnione przez MGOPS w Czaplinku.

Liczba interwencji	Liczba prowadzonych „Niebieskich Kart”	Postępowania skierowanie z art. 207 KK
45	22	24

W tabeli zamieszczono zestawienie liczby interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie, liczbę prowadzonych „Niebieskich Kart” oraz liczbę postępowań skierowanych z art. 207 KK, przeprowadzonych przez Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku w latach 2008 – 2010r.